

З північного боку гори Ловачки, праворуч від Єрусалимських горбів, слалося загадково-усміхнене урочище Рекестр. Здавна його називали Долиною снів. Це була гладенька, як сплячі води у гірському озері, рівнина, оточена величезним насипом, схожим на сторожових псів.

Землі в Долині снів споконвіків були вільними, нічийними, ніхто на них не зазіхав. Тут ніколи не росли кущі, дерева, навіть трави... Вся долина була встелена велетенським килимом зеленого, пишного і тучного моху, з якого постійно спливав кольоровий туман. За ясної погоди він трохи танув, а ось під час негоди, особливо восени і взимку, рівнину заливало таким густим і щільним покривом, що людина, потрапивши сюди, заплутувалась у тумані, як у щільному й клейкому павутинні.

Одні подейкували, що у біблійні часи Господь із небес поскидав сюди бунтівних ангелів. І тому ця земля навіки залишилася безплідною. Інші твердили своє — в Долині снів душі померлих скорботно моляться сорок днів, перед тим як вознестися на небо.

Ще оповідають: долина снів — брама у світ, де зникає матеріальне, закінчується час і починається Вічність...

Коли сов'єтська власть відібрала від людей землю, дійшло і до Долини снів. Оскільки в колгоспі не мав вільно гуляти жоден клопоть землі, місцеве началь-

ство вирішило записати у колгосп і Долину снів. Цим самим влада мала намір назавжди покінчити з чудесами, що коїлися в Рекестрі. У колгоспі прийняли рішення розорати Долину снів і засіяти кукурудзою. Оскільки із місцевих людей ніхто не захотів іти туди із плугом і розорювати сні, завезли техніку із Ракошинського колгоспу.

Трактори з величезними плугами цілий день і цілу ніч перегортали у Рекестрі скиби землі. А на ранок трактористи зі страхом побачили, що все наоране впродовж доби за одну мить кудись зникло. Долина снів лежала в первісному стані: заросла, як і перед цим, волохатими зеленими мохами. Начальство не повірило цьому, обізвало ракошинських орачів лайдаками і наказало знову починати оранку. Наступного ранку все повторилося: ніхто навіть не встиг помітити, в яку мить зорана за добу Долина ставала такою, як була, — незайманою.

Не дочікуючись нових вказівок розгніваного начальства, ракошинські хлопці взялися орати втретє... І більше їх ніхто не бачив. Люди в'єдно з машинами зникли безслідно. Деякі свідки — особливо ті, хто жив ближче до Рекестру, — оповідали: аж до обіду чули гул тракторів. А потім, коли церковний дзвін сповістив полудень, все вмовкло. Люди подумали, що орачі зупинились на обід... Більше ніхто нічого не бачив і не чув.

Того дня, коли з Долини снів таємниче зникли люди і техніка, сталася ще одна ніби незначна, але вельми промовиста подія — онімів сільський бубнар Симко Пітро. Вранці чоловік — здоровий, при умі й тверезій бесіді — подибав у Ловацький ліс за хмизом, а заодно й гриби розвідати. І теж зник. А наступного дня явився додому страшно переляканий, обірваний

і, звісно ж, голіруч. На запитання збентеженої родини, де пропадав усеньку добу, Симко впав серед двору на коліна, заламав руки і страшно заричав. Стара Пітраня почала домагатися од чоловіка зрозумілої мови, але той лишень мукав, ричав і весь час тикав у бік Долини снів.

Так більше ніхто ніколи й не довідався про таємницю зникнення в Долині снів ракошинських трактористів. Щоправда, через півроку Симко Пітро заговорив. Видно, йому було щось відомо про трагедію в долині. І тільки починали із Симком про це мову, очі його заковувалися за орбіти. Ним починало лихоманити, з рота текла піна, і бідак знову на кілька днів втрачав мову.

Після цього ні гарячі атеїсти, ні набожні християни Долину снів більше не тривожили. Тут не випасали худобу, не садили, не сіяли, навіть близько не будувались. Одна тільки хата Ержії Хашчулі з незапам'ятних часів сиротою стояла при самому вході у Рекестр. Ержія доводилась моему дідові Андрієві близькою родичкою — братовою жінкою — і мала милозвучне прізвисько — тітка Паморока. Вона все життя ходила з пов'язкою на чолі, скаржилась на туман у голові, або, як говорила, — памороку. Через це й нажила таке прізвисько. Ержія оповідала, що туман постійно напливає їй у голову із Долини снів. Він буває рожевим і зеленим. Має не тільки колір, а й запах. Рожевий туман, або, як говорила тітка, «ружова паморока», пахне в її голові базиліком. І тоді їй дуже добре. Думається легко, чисто, і час од часу вона бачить пророчі видіння. Але розказувати боїться, бо вже за свої прокування мала біду.

У день, коли почалася війна, її напоумило піти в Мукачево до мадярської жандармерії і радісно за-

явити: «Гітлер і Хорті будуть побиті, як вошливі пси». Після цієї заяви воші довго рахувала в буцегарні сама Паморока. А от зелений туман пахнув... соком молодих горіхів, чимось дуже тривожним... таким, чого нема в земній природі. І коли з Долини снів у тітчину голову заповзала зелена паморока, у грудях поселявся страх, ніби вона має перестрибнути через величезну прірву... І від цього в Ержії завжди плутались думки, губилися спогади. Найголовніше — зелений туман завше був вісником великих людських бід і страждань. І вона бачила ті біди, хотіла про них попередити, але зелений туман, наче гіркий сік горіхового лушпиння, засідав у горлі, і Паморока не могла вимовити жодного слова. І від цього дуже боліла голова, тому мусила ходити з туго перев'язаним чолом.

У ближніх селах і далеких околицях тітка Ержія була знаменитою не своїми «ружовими» і «зеленими» памороками в голові, а дивовижним умінням знімати з очей більма й повертати людям зір. Цьому дару, як зізнавалась Ержія, вона навчилась у «ружовому тумані».

При помочі невеличкого і блискучого, як шматочок блискавиці, скальпеля, зробленого з уламка коси, вона дуже вправно робила якісь маніпуляції на хворих очах, і до незрячих повертався світ. Навіть до таких безнадійно хворих, хто вже й не сподівався увидіти Боже сонечко. Так тривало роками. За поміччю до неї за старих часів їхали навіть багаті пацієнти із Будапешта, Праги та інших європейських столиць. Але якось — це вже було за сов'єтської влади — привезли сліпого діда. Родичі старого неоднозначно натякали, що дід не із простаків.

На Памороку застереження ніяк не вплинули: хто б не був — жебрак, каліка, а чи барон — свою роботу